

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЛОГІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗБУТОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Досліджено сучасні підходи до підвищення ефективності логістичного забезпечення збутової діяльності підприємства. Визначено роль логістичного забезпечення у забезпеченні ефективної організації збуту, підвищенні якості логістичного сервісу та оптимізації взаємодії між структурними підрозділами підприємства. Обґрунтовано основні напрями вдосконалення логістичного забезпечення збутової діяльності.

Ключові слова: логістичне забезпечення, збутова діяльність, логістичні процеси, управління запасами, ERP-система, логістичний сервіс, цифровізація.

Abstract

The paper examines modern approaches to improving the efficiency of logistics support for enterprise sales activities. The role of logistics support in ensuring efficient sales organization, improving logistics service quality, and optimizing interaction between enterprise departments is determined. The study substantiates the main directions for improving logistics support.

Keywords: logistics support, sales activity, logistics processes, inventory management, ERP system, logistics service, digitalization.

Вступ

Збутова діяльність є завершальним етапом кругообігу продукції підприємства, від результативності якого залежать обсяги реалізації, швидкість обороту капіталу, рівень задоволеності споживачів та конкурентоспроможність підприємства загалом. Досягнення високої ефективності збуту сьогодні визначається не лише якістю продукції чи ціновою політикою, а й здатністю підприємства забезпечити безперервність логістичних процесів, своєчасне виконання замовлень, раціональне управління запасами та ефективну взаємодію між усіма учасниками логістичного ланцюга [1].

Практика діяльності українських підприємств свідчить, що значна частина проблем у сфері збуту пов'язана не з недостатнім попитом, а з недосконалістю логістичного забезпечення: несвоєчасним інформаційним обміном, неузгодженістю роботи структурних підрозділів, надлишковими запасами, затримками виконання замовлень та недостатнім рівнем логістичного сервісу. Це обумовлює необхідність пошуку сучасних підходів до організації логістичного забезпечення збутової діяльності, які б забезпечували одночасне підвищення ефективності внутрішніх процесів і якості обслуговування споживачів.

Одним із найбільш перспективних напрямів є комплексна цифровізація логістичних процесів, що передбачає інтеграцію управління запасами, замовленнями, складськими операціями та інформаційними потоками в єдиному інформаційному середовищі. Використання сучасних ERP-рішень дозволяє забезпечити прозорість виконання логістичних операцій, підвищити оперативність прийняття управлінських рішень, скоротити логістичні витрати та покращити рівень логістичного сервісу, що зумовлює актуальність дослідження напрямів підвищення ефективності логістичного забезпечення збутової діяльності підприємств.

Результати дослідження

Логістичне забезпечення збутової діяльності є одним із ключових елементів системи управління підприємством, що забезпечує ефективну організацію руху матеріальних, інформаційних та супутніх сервісних потоків у процесі реалізації продукції. Його основною метою є створення умов для своєчасного виконання замовлень, оптимізації логістичних витрат, підвищення якості обслуговування споживачів та забезпечення безперервності процесу реалізації продукції. На відміну

від традиційного розуміння збуту як процесу продажу товарів, сучасне логістичне забезпечення охоплює комплекс взаємопов'язаних процесів, які починаються з моменту отримання замовлення і завершуються післяпродажним обслуговуванням клієнтів. Саме тому ефективність логістичного забезпечення безпосередньо впливає не лише на фінансові результати діяльності підприємства, а й на формування його конкурентних переваг [1].

Сучасні тенденції розвитку економіки свідчать про зростання ролі логістики у забезпеченні результативності збутової діяльності. Посилення конкуренції, розвиток електронної комерції, скорочення життєвого циклу продукції та підвищення вимог споживачів до швидкості виконання замовлень вимагають від підприємств постійного вдосконалення логістичних процесів. Споживачі дедалі більше оцінюють не лише якість продукції, а й швидкість її доставки, можливість отримання актуальної інформації про виконання замовлення, гнучкість умов постачання та якість післяпродажного сервісу. У зв'язку з цим логістичне забезпечення поступово перетворюється із допоміжною функцією на один із стратегічних напрямів розвитку підприємства [2].

Ефективне логістичне забезпечення збутової діяльності базується на взаємодії кількох взаємопов'язаних складових. До них належать управління запасами, організація складських процесів, планування транспортування, інформаційне забезпечення, координація взаємодії між структурними підрозділами та логістичний сервіс. Недостатня узгодженість хоча б одного із зазначених елементів негативно впливає на результативність функціонування всієї системи збуту, призводить до збільшення операційних витрат, затримок виконання замовлень і погіршення якості обслуговування клієнтів.

Аналіз сучасної практики функціонування підприємств дозволяє виділити низку проблем, які найбільш часто знижують ефективність логістичного забезпечення збутової діяльності. До них належать надлишкові товарні запаси, недостатній рівень автоматизації логістичних процесів, дублювання інформації між структурними підрозділами, тривале погодження замовлень, недостатній рівень координації роботи виробничих, складських і транспортних служб, а також обмежені можливості оперативного контролю виконання логістичних операцій. Наявність зазначених проблем призводить до збільшення тривалості логістичного циклу, підвищення логістичних витрат і зниження рівня задоволеності споживачів.

Одним із найважливіших напрямів підвищення ефективності логістичного забезпечення є вдосконалення системи управління запасами. Запаси забезпечують безперервність виробництва та реалізації продукції, проте їх надлишковий обсяг призводить до уповільнення оборотності оборотних коштів і збільшення витрат на зберігання. З іншого боку, недостатній рівень запасів може стати причиною порушення строків виконання замовлень і втрати клієнтів. Тому підприємства повинні застосовувати сучасні методи планування потреб у запасах, здійснювати постійний моніторинг їх структури та оборотності, використовувати інструменти прогнозування попиту й оптимізації складських залишків [2].

Не менш важливим напрямом удосконалення є автоматизація процесів оброблення замовлень. На багатьох підприємствах інформація про замовлення передається між структурними підрозділами послідовно, що збільшує тривалість їх виконання та підвищує ймовірність виникнення помилок. Використання сучасних цифрових рішень дозволяє автоматизувати приймання замовлень, їх реєстрацію, передачу до виробництва, контроль виконання та організацію доставки готової продукції. Це сприяє скороченню часу виконання замовлень, підвищенню точності інформації та покращенню координації роботи всіх учасників логістичного процесу.

Важливу роль у підвищенні ефективності логістичного забезпечення відіграє формування єдиного інформаційного простору підприємства. Інформація про стан запасів, виконання виробничих операцій, готовність продукції до відвантаження та графіки доставки повинна бути доступною всім підрозділам у режимі реального часу. Це дозволяє оперативно реагувати на зміни попиту, своєчасно приймати управлінські рішення та забезпечувати узгоджену роботу служб постачання, виробництва, складу, логістики та збуту [3].

Перспективним напрямом удосконалення логістичного забезпечення збутової діяльності є впровадження інтегрованих ERP-систем. Такі програмні продукти забезпечують об'єднання процесів управління продажами, запасами, виробництвом, закупівлями, транспортуванням та фінансами в єдиному інформаційному середовищі. Завдяки цьому підприємство отримує можливість здійснювати комплексне планування логістичних операцій, контролювати виконання кожного етапу замовлення,

автоматизувати документообіг та оперативно формувати аналітичну інформацію для прийняття управлінських рішень [4].

Водночас цифровізація логістичного забезпечення не повинна обмежуватися лише впровадженням програмного забезпечення. Підвищення ефективності можливе лише за умови комплексного перегляду організації логістичних процесів, чіткого розподілу функцій між структурними підрозділами, удосконалення інформаційної взаємодії та підвищення кваліфікації персоналу. Саме поєднання організаційних змін із сучасними цифровими технологіями дозволяє досягти найбільшого економічного ефекту.

Окремої уваги потребує розвиток логістичного сервісу як складової логістичного забезпечення збуту. Забезпечення своєчасної доставки продукції, оперативне інформування клієнтів про стан виконання замовлень, можливість швидкого вирішення проблемних ситуацій та якісне післяпродажне обслуговування формують високий рівень довіри до підприємства. Саме тому сучасні підприємства дедалі частіше розглядають логістичний сервіс як один із важливих інструментів формування довгострокових конкурентних переваг.

Отже, результати дослідження свідчать, що підвищення ефективності логістичного забезпечення збутової діяльності потребує комплексного підходу, який поєднує оптимізацію управління запасами, автоматизацію оброблення замовлень, інтеграцію інформаційних потоків, впровадження ERP-систем та розвиток логістичного сервісу. Комплексна реалізація зазначених напрямів сприятиме скороченню логістичних витрат, прискоренню виконання замовлень, підвищенню якості обслуговування клієнтів і забезпеченню стійкого розвитку підприємств в умовах цифровізації економіки.

Висновки

Проведене дослідження підтвердило, що ефективність збутової діяльності підприємства дедалі більше залежить від рівня організації логістичних процесів та якості їх інформаційного забезпечення. Сучасні умови господарювання вимагають переходу від управління окремими логістичними операціями до комплексного управління всіма етапами виконання замовлення, що забезпечує скорочення логістичного циклу, раціональне використання ресурсів і підвищення рівня обслуговування споживачів.

Встановлено, що найбільш результативними напрямками підвищення ефективності логістичного забезпечення збутової діяльності є оптимізація управління запасами, автоматизація процесів оброблення замовлень, інтеграція інформаційних потоків та використання сучасних ERP-систем. Їх комплексне впровадження дозволяє підвищити узгодженість роботи структурних підрозділів, скоротити операційні витрати, прискорити виконання замовлень і сформувавши високий рівень логістичного сервісу. Реалізація зазначених заходів створює передумови для зміцнення конкурентних позицій підприємств та забезпечення їх стійкого розвитку в умовах цифровізації економіки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Маковоз О. В., Зайцева А. С. Шляхи удосконалення управління логістичним забезпеченням підприємства. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2019. № 66. URL: <https://doi.org/10.18664/338.47:338.45.v0i66.173187> (дата звернення: 25.05.2026).
2. Крикавський С. В., Похильченко О. А., Фертч М. Логістика та управління ланцюгами поставок : підручник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2020. 845 с.
3. Котвицька Н., Захарченко А. Логістичне забезпечення зовнішньоекономічної діяльності підприємств України в умовах глобальних викликів. *Сталий розвиток економіки*. 2025. № 3 (54). С. 191-197.
4. Кравчик Ю., Маргасова В., Шевченко Е. Інноваційний механізм логістичного забезпечення розвитку підприємств в умовах нестабільності. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*. 2025. № 346. С. 161-170.

Пілявоз Тетяна Миколаївна – к.е.н., доцент кафедри підприємництва, логістики та менеджменту, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: pilyavoz@vntu.edu.ua

Ковтонюк Владислава Дмитрівна – здобувачка групи 2Л-22б, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця

Tetiana Pilyavoz – Cand. Sc. (Econ.), Assistant Professor of the Department of Entrepreneurship, Logistics and Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: pilyavoz@vntu.edu.ua

Vladyslava Kovtoniuk – Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia